

7.3.1.1.5 Sistem control in sankcij [Člen 66(1)(e) Uredbe (EU) 2021/2116]

So zahteve določene v členu 72 Uredbe (EU) 2021/2116 izpolnjene?

Yes [Mandatory answer]

7.3.1.1.5.1 Opis Sistema kontrol in sankcij za IAKS intervencije.

Please describe the control and penalties system(s) that you will set up and implement, and reflect on the comments provided by European Commission in bilateral meetings on controls and penalties. The level of details should be sufficient for the Commission to assess if the system includes systematic checks which also target areas where the risk of errors is the highest, and that the level of checks ensures an effective management of the risks (cf. Article 58(1) of the proposed HZR). On penalties, the information provided should enable the Commission to have a good insight into the penalties foreseen for non-compliances with the eligibility criteria for interventions defined in the CAP SP. If different controls and penalty systems are applied for different interventions, information on each of the systems should be provided.

IAKS EKJS intervencije

Upload document

KONTROLE

Kontrolo pogojev upravičenosti za EKJS IAKS intervencije bo ARSKTRP izvajala:

- s klasičnimi administrativnimi kontrolami na relevantne baze grafičnih in alfa-numeričnih podatkov,
- preko sistema za spremljanje površin,
- s klasičnimi pregledi na kraju samem.

IAKS EKJS INTERVENCIJE V ZVEZI S POVRŠINAMI

Čeprav je sistem za spremljanje površin prvenstveno namenjen izboljšanju kvalitete in zanesljivosti poročanja v zvezi s kazalniki (Okvir smotrnosti spremljanja in vrednotenja, ang: PMEf), se bodo seveda vsa ugotovljena neskladja pridobljena s sistemom za spremljanje površin odražale tudi pri plačilu. Poleg sistema za spremljanje površin so v že omenjeni novi slovenskega Zakona o kmetijstvu v posebnem členu opredeljeni tudi pregledi s spremljanjem (ang: CbM). Zakonska podlaga Sloveniji omogoča, da lahko Vlada RS, če bo potrebno, preko vsakoletne krovne nacionalne IAKS izvedbene uredbe določi v primeru katerih intervencij oziroma katerih pogojev upravičenosti se bodo pri preverjanju upravičenosti do sredstev uporabljali pregledi s spremljanjem. V isti uredbi bodo določena tudi podrobnejša pravila za izvedbo pregledov s spremljanjem. Ne glede na zapisano, se pregledi s spremljanjem Sloveniji v letu 2023 ne bodo izvajali.

Slovenija v letu 2023 ne namerava sistematično izvajati hitrih terenskih ogledov. Kljub temu bo, kadar na podlagi razpoložljivih dokazov ne bo mogoče potrditi ali ovreči suma na kršitev, ARSKTRP lahko opravila hitri terenski pregled. Vlagatelj o izvedbi hitrega terenskega pregleda predhodno ne bo obveščen in bo opravljen brez njegove navzočnosti ali navzočnosti njegovega

pooblaščenca. ARSKTRP bo imela zmeraj možnost, da namesto hitrega terenskega pregleda opravi temeljitiji pregled na kraju samem vključujoč meritev površin.

V primeru, da pri določenih intervencijah ne bo mogoče vseh pogojev upravičenosti preveriti z novjšimi tehnologijami sistema za spremljanje površin, bodo takšne intervencije ali le posamezni pogoji upravičenosti preverjeni s pomočjo kontrol na kraju samem. V katerih primerih in v kolikšnem obsegu (stopnja kontrole) se bodo kontrole na kraju samem izvajale, bo določeno v vsakoletni krovni nacionalni IAKS izvedbeni uredbi. Predvideno je, da bo stopnja kontrole vsaj 3%. Izbor vzorca za kontrolo bo osnovan na podlagi dosedanjega sistema (naključni vzorec, analiza tveganja, prijave). S pomočjo analiz tveganja bo Slovenija še naprej posebno pozornost namenjala tistim kmetijskim gospodarstvom in površinam, ki bodo izkazovali večjo stopnjo tveganja za kršitve. Izbrani vzorec za kontrolo na kraju samem in višina stopnje kontrole bo zagotavljala učinkovito obvladovanje tveganj. V tistih primerih, kjer bo zaznan večji porast kršitev ali bodo ocene kakovosti (ang: QA) izkazale slab rezultat, se bo v naslednjem letu povečala tudi stopnja kontrole. V nasprotnem primeru bo Slovenija v naslednjem letu stopnje kontrole lahko tudi znižala.

V splošnem velja, da bo sistem kontrol na kraju samem v novem programskem obdobju v veliki meri ohranil bistvene elemente dosedanjega sistema. Sistem kontrol na kraju samem se bo od dosedanjega sistema razlikoval predvsem zaradi uvedbe sistema za spremljanje površin, saj bo veliko pogojev upravičenosti mogoče preveriti s pomočjo novjših tehnologij. Odpadle bodo tudi sistematične meritve površin na kraju samem, saj bo upravičenost površine določena s sistemom za spremljanje površin (po potrebi vključujoč podatke boljše resolucije). Katere morebitne druge spremembe sistema kontrol na kraju samem bo Slovenija še izvedla, še ni dogovorjeno.

Tako kot sistem za spremljanje površin in pregledi na kraju samem bodo tudi klasični administrativni (upravni) pregledi podrobneje opredeljeni v vsakoletni krovni nacionalni IAKS izvedbeni uredbi. Če bo z administrativno kontrolo ali s pomočjo sistema za spremljanje površin predhodno ugotovljeno, da zahtevki ne izpolnjuje pogojev upravičenosti, se kontrola na kraju samem za ta zahtevki ne bo izvajala. Stopnja klasičnih administrativnih kontrol bo 100%. Iz tega razloga bo vlagatelju omogočeno, da ugotovljeno kršitev, če bo to še mogoče, odpravi (podobno kot pri kršitvah ugotovljenih s pomočjo sistema za spremljanje površin). Administrativne kontrole bodo izvajane na vse relevantne baze grafičnih in alfa-numeričnih podatkov. Vse administrativne kontrole, ki jih bo mogoče izvajati že v času vnosa, bodo vlagatelju služile, da pravilno vložijo zbirno vlogo in zahtevke.

IAKS EKJS INTERVENCIJE V ZVEZI Z ŽIVALMI

Sistem administrativnih kontrol in kontrol na kraju samem za IAKS EKJS intervencije v zvezi z živalmi bo ohranil vse bistvene elemente dosedanjega kontrolnega sistema. Pri tem bo Slovenija zasledovala cilj učinkovite zaščite finančnih interesov Unije. Vsa večja odstopanja od dosedanjega sistema administrativnih kontrol in kontrol na kraju samem bodo izvedena z namenom doseganja večje učinkovitosti, odvrtačnosti, sorazmernosti, prilagojenosti na slovenske razmere in poenostavljanju postopkov.

Sistem klasičnega administrativnega preverjanja upravičenosti do plačil bo podprt s sistemom kontrol na kraju samem. Izvedene bodo vse potrebne in vse možne preveritve in to na način, da bo zagotovljena zakonitost in pravilnost plačil. Vse administrativne kontrole bodo izvedene v 100% obsegu. Kontrole na kraju samem bodo v pretežnem deležu izvedene na

podlagi analiz tveganja, ostale kontrole bodo izvedene na podlagi naključnega izbora ali na podlagi prijav. Z izdelavo analiz tveganja bo še naprej mogoče posebno pozornost nameniti tistim kmetijskim gospodarstvom, ki bodo izkazovala večjo stopnjo tveganja za kršitve. Delež kmetijskih gospodarstev izbranih za kontrolo na kraju samem (stopnja kontrole) bo določen v vsakoletni krovni nacionalni IAKS izvedbeni uredbi. Stopnja kontrole na kraju samem bo enaka ali podobna tisti v letih pred letom 2023 in se bo med leti lahko spreminjala (glede na rezultate pregledov na kraju samem v predhodnih letih).

Za EKJS zahtevke v zvezi z govedom bo veljal sistem avtomatskega zahtevka. EKJS zahtevki v zvezi z ovcami in kozami ne bodo avtomatski. V obeh primerih bodo določeni datumi v skladu z členom 34(2) Uredbe (EU) 2021/2115 in datumi v skladu s točko b 7(1) člena izvedbene IAKS uredbe Evropske komisije (2022/1173). Nekoliko podrobnejši opis obdelave in kontrole EKJS zahtevkov v zvezi z živalmi je opisan pod točko, ki se nanaša na sistem geoprostorskih vlog in vlog za živali. Osnovne preveritve in izbor živali za plačilo se za intervencije za govedo izvajajo na Centralni register govedi, za intervencijo za ovce in koze na Centralni register drobnice. Podrobnosti administrativnih kontrol in kontrol na kraju samem za EKJS intervencije v zvezi z živalmi bodo določene v vsakoletni krovni nacionalni IAKS izvedbeni uredbi. Vlagatelj avtomatskega zahtevka za določeno intervencijo ne bo mogel več umakniti v primeru že najavljenega pregleda na kraju samem ali v primeru, če bo že obveščen o rezultatih nenavljenega pregleda na kraju samem.

SANKCIJE (KAZNI)

Površine

Tako kot za živali velja tudi za površine, da je z novelo Zakona o kmetijstvu, ki je bila sprejeta v prvi polovici leta 2022, Vladi RS omogočeno, da v vsakoletni krovni nacionalni IAKS izvedbeni uredbi predpiše sistem sankcij za kršitve posameznih pogojev upravičenosti intervencij.

Kot že omenjeno, bodo v Sloveniji že z letom 2023 vse intervencije in podintervencije v zvezi s površino obravnavane kot monitorabilne oziroma delno monitorabilne. Torej gre za intervencije, ki so z vsemi ali vsaj nekaterimi pogoji upravičenosti podvržene sistemu za spremljanje površin. Temu sistemu so podvrženi vsi upravičenci zadevne intervencije. Ker je vzorec spremljanja 100%, sankcije niso potrebne. Vsi vlagatelji imajo možnost, da zahtevek po opozorilu umaknejo, popravijo ali dokažejo, da je vloženi zahtevek upravičen. Vsi popravki zahtevkov, umiki zahtevkov in vse ostale spremembe zahtevkov, ki bodo narejene v sklopu sistema za spremljanje površin in bodo izvedene pravočasno (do predpisanega datuma v vsakoletni krovni nacionalni IAKS izvedbeni uredbi) ne bodo sankcionirane. Sankcije bodo v nacionalni IAKS izvedbeni uredbi predpisane le za primer posredovanja lažnih dokazov o upravičenosti zahtevka ter za primer, če se vlagatelj do zadnjega roka sploh ne bo odzval na opozorila ali bo posredoval nezadostne dokaze o upravičenosti in bo zato površina ostala rdeča.

Ker sistem za spremljanje površin ne vključuje meritev površin, bo Slovenija, v primeru, če se vlagatelj na ugotovitve sistema za spremljanje površin ne bo ustrezno in pravočasno odzval, morala dejansko stanje ugotoviti brez sodelovanja vlagatelja. Kot že omenjeno, bodo pri tem uporabljeni Sentinel podatki ali, če bo potrebno, satelitski podatki boljše resolucije. Za ugotovitev dejanskega stanja bo v nekaterih primerih potreben izris novega poligona, v drugih

primerih pa izris novega poligona ne bo potreben, saj bo prijavljena površina vrisana pravilno, napačna bo le prijava atributov za to površino (na primer: nepravilno prijavljena raba tal, nepravilno prijavljena kmetijska rastlina, ...).

Ne glede na to ali bo za določitev dejanskega stanja potreben izris poligona ali ne, bo ugotovljeno dejanskega stanje lahko imelo za posledico čezmerno prijavo *površin* ali le *nepravilno prijavo površin*:

- 1 *Čezmerna prijava površin.* Čezmerna prijava površin bo pomenila, da ugotovljeno dejansko stanje v zvezi z atributi zemljišča ali vrsto kmetijske rastline ne odgovarja več pogojem, ki so predpisani za zadevno intervencijo/zahtevek. Če bo sporna rdeča površina neupravičena zaradi nepravilnosti, ki jih uvrščamo k čezmerni prijavi površin, potem bo sankcija zaradi čezmerne prijave obravnavana na primerljiv način, kot ga definira 19. člen sedanje Uredbe (EU) 640/2014 (brez 19.a člena, brez dodatnih kazni, ki jih je potrebno poravnati v treh koledarskih letih po koledarskem letu ugotovite čezmerne prijave, spremenjeni bodo odstotki in večkratniki znižanj). Eden od predlogov je, da se za zadevno skupino kmetijskih rastlin dodatno zniža plačilo za znesek, ki je enak znesku, ki bi ga vlagatelj prejel za površino, na kateri je bila ugotovljena čezmerna prijava. Na primer, vlagatelj zahteva 50 ar za intervencijo A, čezmerna prijava je 5 ar, ugotovljena in poročana površina je 45 ar, plačilo prejme za 40 ar.
- 2 *Nepravilna prijava površin.* Nepravilna prijava površin bo pomenila, da je na določeni površini res ugotovljeno drugačno dejansko stanje površine, ki pa se ne obravnava kot čezmerna prijava. Na primer, ugotovljena bo drugačna raba tal ali drugačna kmetijska rastlina, vendar bo ugotovljena raba tal oziroma ugotovljena kmetijska rastlina še zmeraj skladna s pogoji upravičenosti, ki so za zadevno intervencijo/zahtevek predpisani. Tudi v tem primeru bo Slovenija, po sistemu, ki ga še ni določila, zniževala zneske plačil za zadevno intervencijo/zahtevek. Znižanje plačila bo uvedeno zato, ker se vlagatelj ni ustrežno ali pravočasno odzval, kljub temu, da je bil o neskladnosti obveščen. S takšnimi sankcijami želi Slovenija vzpodbuditi vse vlagatelje, da se na ugotovitve sistema za spremljanje površin ustrežno in pravočasno odzovejo. Neodzivnost kmetov namreč pomeni, da sistem za spremljanje površin ne doseže svojega osnovnega namena (ARSKTRP mora opraviti veliko dodatnih preveritev in drugih nalog, plačevati satelitske podatke boljše resolucije, povečuje se kompleksnost obdelave vlog, povečuje se strošek obdelave vlog, podaljšuje se čas obdelave vlog, ...). Predvideno je, da bodo sankcije za primere nepravilne prijave nižje kot sankcije za primere čezmerne prijave.

Za ostale sankcije, ki ne spadajo v nobeno od navedenih dveh skupin, lahko trenutno določimo le, da bo Slovenija v večji meri ohranila sedanji sistem sankcioniranja (člen 35 Uredbe (EU) 640/2014). Po potrebi bo uvedla določene korekcije, z namenom, da bo sistem kazni bolj učinkovit, odvračilen ali sorazmeren, bolj prilagojen slovenskim razmeram ali z namenom poenostavitve postopkov obdelave vlog. Dvojnega sankcioniranja tudi v novem programskem obdobju ne bo. V celoti bo slovenski sankcijski sistem (in sistem kontrol) za leto 2023 določen in znan šele s sprejetjem krovne nacionalne IAKS izvedbene uredbe v začetku leta 2023.

Živali

Sistem sankcij za IAKS EKJS intervencije v zvezi z živalmi bo ohranil bistvene elemente dosedanjega sistema. Kar zadeva čezmerno prijavo živali bo temeljil na členu 31 sedanje Uredbe (EU) 640/2014 (verjetno brez dodatnih kazni, ki jih je potrebno poravnati v treh koledarskih letih po koledarskem letu ugotovite čezmerne prijave). Z novelo Zakona o kmetijstvu, ki je bila sprejeta v prvi polovici leta 2022, je Vladi RS omogočeno, da predpiše IAKS sistem sankcij tudi za živali. Kljub temu se bo sistem sankcij v Sloveniji za zahteve IAKS EKJS v zvezi z živalmi od dosedanjega sistema sankcij razlikoval le v primeru, če se bo na podlagi izkušenj iz preteklih let pokazala dobro utemeljena potreba po korekciji sistema sankcij. Namen korekcije bo izključno doseganje še večje odvrtačnosti, sorazmernosti in učinkovitosti sistema sankcij ter poenostavitev upravnih postopkov obravnave vlog. Tako kot za ostale skupine intervencij bo v nacionalni krovni IAKS izvedbeni uredbi predpisan tudi sistem sankcij za IAKS EKJS intervencije v zvezi z živalmi. Za leto 2023 bo sistem dokončno in v detajlih določen in dogovorjen šele pred sprejetjem krovne nacionalne IAKS izvedbene uredbe v začetku leta 2023. V tem času podrobnosti sistema ne moremo opisovati.

Sedanja delegirana uredba Evropske komisije 640/2014 v členu 30 omogoča nekatere tolerance glede sankcioniranja, katere pa po 1.1.2023 ne bodo več veljavne. Slovenija bo tovrstna manjša odstopanja od izpolnjevanja zahtev identifikacije in registracije od leta 2023 naprej morala sankcionirati, vendar bo za tovrstna manjša odstopanja predpisala blažje sankcije.

IAKS EKSRP intervencije

[Upload document](#)

KONTROLE

Kontrolo pogojev upravičenosti za EKSRP IAKS intervencije bo ARSKTRP izvajala:

- s klasičnimi administrativnimi kontrolami na relevantne baze grafičnih in alfa-numeričnih podatkov,
- preko sistema za spremljanje površin,
- s klasičnimi pregledi na kraju samem.

IAKS EKSRP INTERVENCIJE V ZVEZI S POVRŠINAMI

Čeprav je sistem za spremljanje površin prvenstveno namenjen izboljšanju kvalitete in zanesljivosti poročanja v zvezi s kazalniki (Okvir smotrnosti spremljanja in vrednotenja, ang:PMEF), se bodo seveda vsa ugotovljena neskladja pridobljena s sistemom za spremljanje površin odražale tudi pri plačilu. Poleg sistema za spremljanje površin so v že omenjeni noveli slovenskega Zakona o kmetijstvu v posebnem členu opredeljeni tudi pregledi s spremljanjem (ang: CMB). Zakonska podlaga Sloveniji omogoča, da lahko Vlada RS, če bo potrebno, preko vsakoletne krovne nacionalne IAKS izvedbene uredbe določi v primeru katerih intervencij oziroma katerih pogojev upravičenosti se bodo pri preverjanju

upravičenosti do sredstev uporabljali pregledi s spremljanjem. V isti uredbi bodo določena tudi podrobnejša pravila za izvedbo pregledov s spremljanjem. Ne glede na zapisano, se pregledi s spremljanjem v Sloveniji v letu 2023 ne bodo izvajali.

Slovenija v letu 2023 ne namerava sistematično izvajati hitrih terenskih ogledov. Kljub temu bo, kadar na podlagi razpoložljivih dokazov ne bo mogoče potrditi ali ovreči suma na kršitev, ARSKTRP lahko opravila hitri terenski pregled. Vlagatelj o izvedbi hitrega terenskega pregleda predhodno ne bo obveščen in bo opravljen brez njegove navzočnosti ali navzočnosti njegovega pooblaščenca. ARSKTRP bo imela zmeraj možnost, da namesto hitrega terenskega pregleda opravi temeljitejši pregled na kraju samem vključujoč meritev površin.

V primeru, da pri določenih intervencijah ne bo mogoče vseh pogojev upravičenosti preveriti z novjšimi tehnologijami sistema za spremljanje površin, bodo takšne intervencije ali le posamezni pogoji upravičenosti preverjeni s pomočjo kontrol na kraju samem. Pričakovano je, da še zlasti pri številnih EKSRP IAKS intervencijah ne bo mogoče večine pogojev upravičenosti preveriti z novjšimi tehnologijami sistema za spremljanje površin. V katerih primerih in v kolikšnem obsegu (stopnja kontrole) se bodo kontrole na kraju samem izvajale, bo določeno v vsakoletni krovni nacionalni IAKS izvedbeni uredbi. Predvideno je, da bo stopnja kontrole vsaj 3%. Izbor vzorca za kontrolo bo osnovan na podlagi dosedanjega sistema (naključni vzorec, analiza tveganja, prijave). S pomočjo analiz tveganja bo Slovenija še naprej posebno pozornost namenjala tistim kmetijskim gospodarstvom in površinam, ki bodo izkazovali večjo stopnjo tveganja za kršitve. Izbrani vzorec za kontrolo na kraju samem in višina stopnje kontrole bo zagotavljala učinkovito obvladovanje tveganj. V tistih primerih, kjer bo zaznan večji porast kršitev ali bodo ocene kakovosti (ang: QA) izkazale slab rezultat, se bo v naslednjem letu povečala tudi stopnja kontrole. V nasprotnem primeru bo Slovenija v naslednjem letu stopnje kontrole lahko tudi znižala.

V splošnem velja, da bo sistem kontrol na kraju samem v novem programskem obdobju v veliki meri ohranil bistvene elemente dosedanjega sistema. Sistem kontrol na kraju samem se bo od dosedanjega sistema razlikoval predvsem zaradi uvedbe sistema za spremljanje površin, saj bo veliko pogojev upravičenosti mogoče preveriti s pomočjo novjših tehnologij. Odpadle bodo tudi sistematične meritve površin na kraju samem, saj bo upravičenost površine določena s sistemom za spremljanje površin (po potrebi vključujoč podatke boljše resolucije). Katere morebitne druge spremembe sistema kontrol na kraju samem bo Slovenija še izvedla, še ni dogovorjeno.

Tako kot sistem za spremljanje površin in pregledi na kraju samem bodo tudi klasični administrativni (upravni) pregledi podrobneje opredeljeni v vsakoletni krovni nacionalni IACS izvedbeni uredbi. Če bo z administrativno kontrolo ali s pomočjo sistema za spremljanje površin predhodno ugotovljeno, da zahtevk ne izpolnjuje pogojev upravičenosti, se kontrola na kraju samem za ta zahtevk ne bo izvajala. Stopnja klasičnih administrativnih kontrol bo 100%. Iz tega razloga bo vlagatelju omogočeno, da ugotovljeno kršitev, če bo to še mogoče, odpravi (podobno kot pri kršitvah ugotovljenih s pomočjo sistema za spremljanje površin). Administrativne kontrole bodo izvajane na vse relevantne baze grafičnih in alfa-numeričnih podatkov. Vse administrativne kontrole, ki jih bo mogoče izvajati že v času vnosa, bodo vlagatelju služile, da pravilno vloži zbirno vlogo in zahtevke.

IAKS EKSRP INTERVENCIJE V ZVEZI Z ŽIVALMI

Tudi sistem administrativnih kontrol in kontrol na kraju samem za IAKS EKSRP intervencije v zvezi z živalmi bo ohranil bistvene elemente dosedanjega kontrolnega sistema. Pri tem bo Slovenija zasledovala cilj učinkovite zaščite finančnih interesov Unije. Vsa večja odstopanja od dosedanjega sistema administrativnih kontrol in kontrol na kraju samem bodo izvedena z namenom doseganja večje učinkovitosti, odvrtačnosti, sorazmernosti, prilagojenosti na slovenske razmere in poenostavljanju postopkov.

Sistem klasičnega administrativnega preverjanja upravičenosti do plačil bo podprt s sistemom kontrol na kraju samem. Izvedene bodo vse potrebne in vse možne preveritve in to na način, da bo zagotovljena zakonitost in pravilnost plačil. Vse administrativne kontrole bodo izvedene v 100% obsegu. Kontrole na kraju samem bodo v pretežnem deležu izvedene na podlagi analiz tveganja, ostale kontrole bodo izvedene na podlagi naključnega izbora ali na podlagi prijav. Z izdelavo analiz tveganja bo še naprej mogoče posebno pozornost nameniti tistim kmetijskim gospodarstvom, ki bodo izkazovala večjo stopnjo tveganja za kršitve. Delež kmetijskih gospodarstev izbranih za kontrolo na kraju samem (stopnja kontrole) bo določen v vsakoletni krovni nacionalni IACS izvedbeni uredbi. Stopnja kontrole za preglede na kraju samem bo enaka ali podobna tisti v letih pred letom 2023 in se bo med leti lahko spreminjala (glede na rezultate pregledov na kraju samem v predhodnih letih).

V primeru zahtevkov za govedo (razen zahtevkov »Reja telet« iz podintervencije »Dobrobit živali-govedo«, ki bo imel avtomatski zahtevek - glej tudi točko, kjer je opis sistema geoprostorskih vlog in vlog za živali), ovce, koze in konje računalniška aplikacija vlagatelju ponudi potrditev zahtevka le za tiste živali (individualno), ki na dan oddaje zahtevka, glede na podatke v zadevnem registru (Centralni register goveda, Centralni register drobnice, Centralni register kopitarjev), izpolnjujejo pogoje. To so potencialne živali za plačilo. V nadaljevanju, do izdaje odločbe, se potencialne živali za plačilo preverja še na vse ostale predpisane pogoje in po potrebi ponovi že ob vnosu izvedene preveritve. Zahtevki za prašiče se preverijo na podatke v Centralnem registru prašičev. Preveri se, ali je skupno število prašičev določene kategorije, za katere je bil podan zahtevek za plačilo, višje od števila glede na register. Posebej izpostavimo še, da se za plačila iz naslova intervencije, kjer je pogoj avtohtona oziroma tradicionalna pasma, za govedo, ovce in koze od pristojnih strokovnih inštitucij pridobi tudi podatek o ustreznosti pasme glede na rodovno knjigo. Enako velja za prašiče in perutnino, le z razliko, da za ti dve vrsti živali podatek ni na individualni ravni, temveč na ravni skupnega števila avtohtonih oziroma tradicionalnih živali. Za konje je podatek rodovne knjige voden že v sklopu Centralnega registra kopitarjev. Tudi podrobnosti administrativnih kontrol in kontrol na kraju samem za EKSRP intervencije v zvezi z živalmi bodo določene v vsakoletni krovni nacionalni IACS izvedbeni uredbi. Vlagatelj zahtevka za določeno žival ne bo mogel več umakniti v primeru že najavljenega pregleda na kraju samem ali v primeru, če bo že obveščen o rezultatih nenajavljenega pregleda na kraju samem.

SANKCIJE (KAZNI)

Površine

Tako kot za živali velja tudi za površine, da je z novelo Zakona o kmetijstvu, ki je bila sprejeta v prvi polovici leta 2022, Vladi RS omogočeno, da v vsakoletni krovni nacionalni IAKS izvedbeni uredbi predpiše sistem sankcij za kršitve posameznih pogojev upravičenosti intervencij.

Kot že zapisano, bodo v Sloveniji že z letom 2023 vse intervencije in podintervencije v zvezi s površinami obravnavane kot monitorabilne ali delno monitorabilne. Torej gre za intervencije, ki so z vsemi ali vsaj nekaterimi pogoji upravičenosti podvržene sistemu za spremljanje površin. Temu sistemu so podvrženi vsi upravičenci zadevne intervencije. Ker je vzorec spremljanja 100%, sankcije niso potrebne. Vsi vlagatelji imajo možnost, da zahtevek po opozorilu umaknejo, popravijo ali dokažejo, da je vloženi zahtevek upravičen. Vsi popravki zahtevkov, umiki zahtevkov in vse ostale spremembe zahtevkov, ki bodo narejene v sklopu sistema za spremljanje površin in bodo izvedene pravočasno (do predpisanega datuma v vsakoletni krovni nacionalni IAKS izvedbeni uredbi) ne bodo sankcionirane. Sankcije bodo v nacionalni uredbi predpisane le za primer posredovanja lažnih dokazov o upravičenosti zahtevka ter za primer, če se vlagatelj do zadnjega roka sploh ne bo odzval na opozorila ali bo posredoval nezadostne dokaze o upravičenosti in bo zato površina ostala rdeča.

Ker sistem za spremljanje površin ne vključuje meritev površin, bo Slovenija, v primeru, če se vlagatelj na ugotovitve sistema za spremljanje površin ne bo ustrezno in pravočasno odzval, morala dejansko stanje ugotoviti brez sodelovanja vlagatelja. Kot že omenjeno, bodo pri tem uporabljeni Sentinel podatki ali, če bo potrebno, satelitski podatki boljše resolucije. Za ugotovitev dejanskega stanja bo v nekaterih primerih potreben izris novega poligona, v drugih primerih pa izris novega poligona ne bo potreben, saj bo prijavljena površina vrisana pravilno, napačna bo le prijava atributov za to površino (na primer: nepravilno prijavljena raba tal, nepravilno prijavljena kmetijska rastlina, ...).

Ne glede na to ali bo za določitev dejanskega stanja potreben izris poligona ali ne, bo ugotovljeno dejanskega stanje lahko imelo za posledico *čezmerno prijavo površin* ali le *nepravilno prijavo površin*:

- 1 *Čezmerna prijava površin.* Čezmerna prijava površin bo pomenila, da ugotovljeno dejansko stanje v zvezi z atributi zemljišča ali vrsto kmetijske rastline ne odgovarja več pogojem, ki so predpisani za zadevno intervencijo/zahtevek. Če bo sporna rdeča površina neupravičena zaradi nepravilnosti, ki jih uvrščamo k čezmerni prijavi površin, potem bo sankcija zaradi čezmerne prijave obravnavana na primerljiv način, kot ga definira 19. člen sedanje Uredbe (EU) 640/2014 (brez 19.a člena, brez dodatnih kazni, ki jih je potrebno poravnati v treh koledarskih letih po koledarskem letu ugotovite čezmerne prijave, spremenjeni bodo odstotki in večkratniki znižanj). Eden od predlogov je, da se za zadevno skupino kmetijskih rastlin dodatno zniža plačilo za znesek, ki je enak znesku, ki bi ga vlagatelj prejel za površino, na kateri je bila ugotovljena čezmerna prijava. Na primer, vlagatelj zahteva 50 ar za intervencijo A, čezmerna prijava je 5 ar, ugotovljena in poročana površina je 45 ar, plačilo prejme za 40 ar.
- 2 *Nepravilna prijava površin.* Nepravilna prijava površin bo pomenila, da je na določeni površini res ugotovljeno drugačno dejansko stanje površine, ki pa se ne obravnava kot čezmerna prijava. Na primer, ugotovljena bo drugačna raba tal ali drugačna kmetijska rastlina, vendar bo ugotovljena raba tal oziroma ugotovljena kmetijska rastlina še zmeraj skladna s pogoji upravičenosti, ki so za zadevno intervencijo/zahtevek predpisani. Tudi v tem primeru bo Slovenija, po sistemu, ki ga še ni določila, zniževala zneske plačil za zadevno intervencijo/zahtevek. Znižanje plačila bo uvedeno zato, ker se vlagatelj ni ustrezno ali pravočasno odzval, kljub temu, da je bil o neskladnosti obveščen. S takšnimi sankcijami želi Slovenija vzpodbuditi vse vlagatelje, da se na ugotovitve sistema za spremljanje površin ustrezno in pravočasno odzovejo. Neodzivnost kmetov namreč pomeni, da

sistem za spremljanje površin ne doseže svojega osnovnega namena (ARSKTRP mora opraviti veliko dodatnih preveritev in drugih nalog, plačevati satelitske podatke boljše resolucije, povečuje se kompleksnost obdelave vlog, povečuje se strošek obdelave vlog, podaljšuje se čas obdelave vlog, ...). Predvideno je, da bodo znižanja plačil za primere nepravilne prijave nižja kot za primere čezmerne prijave.

Za ostale sankcije, ki ne spadajo v nobeno od navedenih dveh skupin, lahko trenutno določimo le, da bo Slovenija v večji meri ohranila sedanji sistem sankcioniranja (člen 35 Uredbe (EU) 640/214). Vzpostavljen bo katalog sankcij in kršitev, ki bo vseboval pogoje upravičenosti (brez čezmerne prijave) ter zraven višino znižanja plačila v primeru ugotovljene kršitve. Na višino znižanja plačila bo seveda vplivala tudi stopnja kršitve, ponovljivost kršitve in bistvenost pogoja upravičenosti za doseganje zastavljenih ciljev. Po potrebi bo Slovenija vsakoletno uvedla določene korekcije, z namenom, da bo sistem kazni bolj učinkovit, odvrčilen ali sorazmeren, bolj prilagojen slovenskim razmeram ali z namenom poenostavitve postopkov obdelave vlog. Dvojnega sankcioniranja tudi v novem programskem obdobju ne bo. V celoti bo slovenski sankcijski sistem (in sistem kontrol) za leto 2023 določen in znan šele s sprejetjem krovne nacionalne IAKS izvedbene uredbe v začetku leta 2023.

Živali

Sistem sankcij za IAKS EKSRRP intervencije v zvezi z živalmi bo ohranil bistvene elemente dosedanjega sistema. Kar zadeva čezmerno prijavo živali bo temeljil na členu 31 sedanje Uredbe (EU) 640/2014 (verjetno brez dodatnih kazni, ki jih je potrebno poravnati v treh koledarskih letih po koledarskem letu ugotovitve čezmerne prijave). Z novelo Zakona o kmetijstvu, ki je bile sprejeta v prvi polovici leta 2022, je Vladi RS omogočeno, da predpiše IAKS sistem sankcij. Kljub temu se bo sistem sankcij v Sloveniji za zahteve IAKS EKSRRP v zvezi z živalmi od dosedanjega sistema sankcij razlikoval le v primeru, če se bo na podlagi izkušenj iz preteklih let pokazala dobro utemeljena potreba po korekciji sistema sankcij. Namen korekcije bo izključno doseganje še večje odvrčilnosti, sorazmernosti in učinkovitosti sistema sankcij ter poenostavitve upravnih postopkov obravnave vlog. Tako kot za ostale skupine intervencij bo v nacionalni krovni IAKS izvedbeni uredbi predpisan tudi sistem sankcij za IAKS EKSRRP intervencije v zvezi z živalmi. Za leto 2023 bo sistem dokončno in v detajlih določen in dogovorjen šele pred sprejetjem krovne nacionalne IACS izvedbene uredbe v začetku leta 2023. V tem času podrobnosti sistema ne moremo opisovati. Sedanja delegirana uredba Evropske komisije 640/2014 v členu 30 in 31 omogoča nekatere tolerance glede sankcioniranja, katere pa po 1.1.2023 ne bodo več veljavne. Slovenija bo tovrstna manjša odstopanja od izpolnjevanja zahtev identifikacije in registracije od leta 2023 naprej morala sankcionirati, vendar bo za tovrstna manjša odstopanja predpisala blažje sankcije.